

ଆପଣଙ୍କ ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ଜାଣନ୍ତୁ ମାନକ ଓ ନଗଦ କାରବାର ଉପରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ

ଡିବିଡି.ଏଏମ୍.ଏଲ୍.ବି.ସି ୧୮/୧୪.୦୧.୦୦୧/୨୦୦୭-୦୩

ଅଗଷ୍ଟ ୧୭, ୨୦୦୭

ସମସ୍ତ ବାଣିଜ୍ୟିକ ବ୍ୟାଙ୍କ

ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀଗଣ

ମହାଶୟ

"KYC" ମାନକ ଓ 'ନଗଦ କାରବାର ଉପରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ'

"KYC" ନୀତିର ଅଂଶ ଭାବରେ, ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ କମାକାରୀମାନଙ୍କର ଚିହ୍ନଟ ସଂପର୍କରେ ବହୁ ମାର୍ଗଦର୍ଶୀ କାରୀ କରିଛି ଓ ଆର୍ଥିକ ଠକେଇ ନିୟନ୍ତ୍ରଣକୁ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ, ଅବୈଧ ଅର୍ଥକୁ ବୈଧ-କରଣ ତଥା ସନ୍ଦେହମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଏବଂ ଅତ୍ୟଧିକ ମୂଲ୍ୟର ନଗଦ କାରବାର ଗୁଡ଼ିକୁ ସମୀକ୍ଷା/ଯାଞ୍ଚ ପାଇଁ ପଛତା ଓ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଛି । ସମୟାନୁକ୍ରମେ ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସୂଚନା ମାନ ଜାରି କରାଯାଇ, ନୂଆ ଗ୍ରାହକ ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଖାତା ଖୋଲା ଗଲାବେଳେ ବ୍ୟାଙ୍କଙ୍କ ପ୍ରଣାଳୀର ଅପବ୍ୟବହାର ଦ୍ଵାରା ସଂଗଠିତ ଠକେଇର ପ୍ରତିରୋଧ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କ ଗୁଡ଼ିକୁ ସତର୍କ ରହିବା ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଛି । ଉପରୋକ୍ତ ବିଷୟ ଉପରେ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ବିଗତ ପରିପତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ଏକ ସାରାଂଶ ପରିଶିଷ୍ଟରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇଛି । ଘରୋଇ ଓ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସଂପ୍ରତି ସଂଗଠିତ ଘଟଣା ଚକ୍ରକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି "KYC" ର ମାନକ ଓ ନଗଦ କାରବାର ଉପରେ ଥିବା ପ୍ରଚଳିତ ସୂଚନା ଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥାୟୀ ବିବେଚିତ କରି ଦୃଢ଼ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ଛିର କରାଯାଇଛି । ଅପରାଧ ସମୂହ ଅର୍ଥର ହସ୍ତାନ୍ତର ବା ଜମା ପାଇଁ (ଉଭୟ ଜମା ଏବଂ ରଣ ଖାତା କ୍ଷେତ୍ରରେ) ବା ଆତଙ୍କବାଦ କାର୍ଯ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅର୍ଥ ଯୋଗାଣ ପାଇଁ ଅଜ୍ଞାତବଶତଃ ବ୍ୟବହାରରୁ ବ୍ୟାଙ୍କ ଗୁଡ଼ିକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ଲାଗି ଆମର ପୂର୍ବ ସୂଚନା କ୍ରମେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ମାର୍ଗ ଦର୍ଶୀଗୁଡ଼ିକ ଆମ୍ଭର ପୂର୍ବ ଅନୁଦେଶ ଗୁଡ଼ିକ ଅଧିକ ଦୃଢ଼ଭୂତ କରିବ । ମାର୍ଗ ଦର୍ଶୀଗୁଡ଼ିକ ବୈଦେଶିକ ମୁଦ୍ରା ଖାତା/କାରବାର ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଅଟେ ।

୨. ନୂଆ ଖାତା ଖୋଲିବା ପାଇଁ "KYC" ମାର୍ଗଦର୍ଶୀ ନିମ୍ନଲିଖିତ ମାର୍ଗଦର୍ଶୀ ଗୁଡ଼ିକ ସମସ୍ତ ନୂଆ ଖାତା ପାଇଁ ଅବିଳମ୍ବେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ ।

୨.୧. "KYC" ନୀତି

(I). 'KYC' ପଛତା ଖାତା ଖୋଲୁଥିବା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି/କଂପାନୀର ମୂଳମନ୍ତ୍ର/ଗ୍ରାହକ ଚିହ୍ନଟ ନାହିଁ ମୂଳମନ୍ତ୍ର ହେବା ଉଚିତ । ଏହି ଗ୍ରାହକ ଚିହ୍ନଟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଉପସ୍ଥିତ ଖାତାଧାରୀ/ବ୍ୟାଙ୍କ ଜ୍ଞାତ ସାରରେ ଥିବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ ଭିତ୍ତିରେ ସତ୍ୟାପନ ଦ୍ଵାରା କିମ୍ବା ଗ୍ରାହକଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥିବା ଦଲିଲକୁ ଆଧାର କରି ପ୍ରମାଣ ସିଦ୍ଧ ହେବା ଉଚିତ ।

(II). ବ୍ୟାଙ୍କ ଗୁଡ଼ିକର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ଖାତା ଖୋଲୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି/ କଂପାନୀର ସଠିକ ରୂପେ ଚିହ୍ନଟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂପନ୍ନ କରିବା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟବିଧିର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାକୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ନୀତି ପ୍ରଣୟନ କରିବା, ଉଚିତ ଖାତାରେ ସନ୍ଦେହମୂଳକ କାରବାରକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଓ କାର୍ଯ୍ୟବିଧିମାନ ପ୍ରଣୟନ କରିବା ଏବଂ ସେହି କାରବାର ଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଆବଶ୍ୟକ ନିଷ୍ପା ରଖିବା ଏବଂ ରିପୋର୍ଟ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିବା ଦିଗରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ମଧ୍ୟ ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

୨.୨ . ଗ୍ରାହକ ଚିହ୍ନଟ ପ୍ରକ୍ରିୟା

"KYC" ଗଠନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ ଦୁଇ ପ୍ରକାର ହେବା ଉଚିତ

(i) ଉପଯୁକ୍ତ ଗ୍ରାହକ ଚିହ୍ନଟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା

(ii) ସନ୍ଦେହ ଜନକ କାରବାର ଗୁଡ଼ିକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା । ବ୍ୟାଙ୍କ ଗୁଡ଼ିକ ଅଧିକ ବାସ୍ତବିକତା ରୂପେ ସେହି ସେହି ଗ୍ରାହକ ମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସୂଚନା ପ୍ରକାଶ ଉପରେ ଆଧାର କରି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ରେ ନୂଆ ଗ୍ରାହକଙ୍କର ଚିହ୍ନଟ/ଆଇନଗତ ଅସ୍ଥିତ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାକୁ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସୂଚନା ଲାଭ କରିବା ଉଚିତ । ନମୁନା ଭାବରେ ଚିହ୍ନଟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ପାଇଁ ସହଜ ମାଧ୍ୟମ ରୂପେ ପାସପୋର୍ଟ, ଡ୍ରାଇଭିଂ ଲାଇସେନ୍ସ, ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରେ । ଅବଶ୍ୟ, ଯେଉଁଠି ସେହି ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ମିଳୁ ନାହିଁ,

ଉପସ୍ଥିତ ଖାତାଧାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଯଥାର୍ଥ ପ୍ରତିପାଦନ ବା ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ଜଣାଯିବା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନକୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରେ । ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ ହେବା ଉଚିତ ଯେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଉଥିବା କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ବ୍ୟାଙ୍କ ସେବା ପାଇଁ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ପ୍ରବେଶାଧିକାରକୁ ପ୍ରତିହତ କରୁନାହିଁ ।

II. ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆମ୍ଭେ ଆପଣମାନଙ୍କର ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ପାଇଁ ଭାରତୀୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ସଂଘ ଦ୍ଵାରା ଗଠିତ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଦଳଦ୍ଵାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଭାରତରେ ବ୍ୟାଙ୍କ ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ କଳାଧନ ବୈଧକରଣ ବିରୋଧରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ଏକ ରିପୋର୍ଟ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟିପାତ ପାଇଁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରୁଛୁ । ପ୍ରକାଶ ଯୋଗ୍ୟ ଯେ ଆଇବିଏ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଦଳ କଳାଧନ ବୈଧ କରଣ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆଲୋଚନାପାତ ସହ "KYC" ମାନକ ଗୁଡ଼ିକୁ ବଳିଷ୍ଠ କରିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ସୁପାରିଶମାନ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ବୃତ୍ତାନ୍ତର ଗଠନ ପ୍ରଣାଳୀ, ଖାତା ଖୋଲିବା ପ୍ରଣାଳୀ କେତେକ ବିଶେଷ ଶ୍ରେଣୀରେ ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ସହ ସଂପର୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସହ ସନ୍ଦେହ ମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଗୁଡ଼ିକର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ମୂଳକ ତାଲିକା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପରାମର୍ଶମାନ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ।

୩. ଉପସ୍ଥିତ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ପାଇଁ 'KYC' ପ୍ରଣାଳୀ

ପରିଶିଷ୍ଟରେ ସୂଚୀତ ପ୍ରଚଳିତ ଅନୁଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଉପସ୍ଥିତ ଗ୍ରାହକ ମାନଙ୍କର ନୂତନ ଖାତା ଖୋଲିବା ସମୟରେ ବ୍ୟାଙ୍କମାନେ ଉପଯୁକ୍ତ ସତର୍କତା ତଥା "KYC" ମାନକ ଗୁଡ଼ିକ ଅନୁସରଣ କରିଥିବା ଆବଶ୍ୟକ । ତଥାପି କୌଣସି ଭୁଟି ବିରୁଦ୍ଧି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗ୍ରାହକ ଚିହ୍ନଟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ପାଇଁ ଯଥାଶୀଘ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧ "KYC" ପ୍ରଣାଳୀ ସଂପନ୍ନ କରାଇ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

୪. ନଗଦ କାରବାରର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସୀମା ତଥା ଯାଞ୍ଚ ପ୍ରକ୍ରିୟା

ଉପରୋକ୍ତ ସନ୍ଦର୍ଭରେ ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କର ପ୍ରଚଳିତ ଦିଗନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ

କ) ବ୍ୟାଙ୍କମାନେ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ଠାରୁ ନଗଦରାଶି ଗ୍ରହଣ କରି କେବଳ ଗ୍ରାହକ ଖାତାରୁ ଉଠାଣ ଦ୍ଵାରା କିମ୍ବା ଟେକ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଟ ୫୦.୦୦୦ (କିମ୍ବା ତା'ଠାରୁ ଅଧିକ ରାଶିର ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଟେକ) ଡିମାଣ୍ଡ ଡ୍ରାଫଟ୍, ଡାକ ଅନ୍ତରଣ କିମ୍ବା ତାର ଅନ୍ତରଣ ଜାରି କରିପାରିବେ (ପରିପତ୍ର ଡିବିଡିଓଡି ବିପିବିସି ୧୧୪/ସି ୪୭୯ (୮୧) - ୯୧ ତା ୧୯.୪.୧୯୯୧) ପୁନଶ୍ଚ ଦରଖାସ୍ତକାରୀ (ଗ୍ରାହକ ହୁଅନା ବା ନହୁଅନ୍ତୁ) ଟ ୧୦.୦୦୦ (କିମ୍ବା ତଦୁର୍ଦ୍ଧ୍ଵ ରାଶିର ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରକାରର କାରବାର ପାଇଁ ଦରଖାସ୍ତରେ ତାଙ୍କ ଛାୟା (ଆୟକର) ଖାତା ନମ୍ବର ପ୍ରଦାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । (ପରିପତ୍ର ଡିବିଡିଓଡି ବିପିବିସି ୯୨/ସି ୪୭୯ - ୭୭ ତା ୧୨.୮.୧୯୭୭) ବରମାନ "KYC" ମାନକ ଅନୁଯାୟୀ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ଚିହ୍ନଟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂପନ୍ନ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଟ ୫୦.୦୦୦ (ଅଥବା ତଦୁର୍ଦ୍ଧ୍ଵ ରାଶିର ଡିମାଣ୍ଡ ଡ୍ରାଫଟ୍ କେବଳ

କମ୍ପା ଶାଖାରୁ ଉଠାଣ ମାଧ୍ୟମରେ ସମ୍ଭବ । ତେଣୁ ଦରଖାସ୍ତରେ ପ୍ୟାନ୍ ପ୍ରଦାନର ଆବଶ୍ୟକତା ଟ ୫୦.୦୦୦ର ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଂପ୍ରସାରିତ କରାଯାଇଛି ।

ଖ) ବ୍ୟାଙ୍କମାନେ କମ୍ପାଖାତା, ନଗଦ ରଣ ଶାଖା କମ୍ପା ଅଧିକ ଉଠାଣ ଶାଖାରୁ ଟ ୧୦ ଲକ୍ଷ କିମ୍ବା ତଦୁର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ରାଶିର ଉଠାଣ କିମ୍ବା ସେଥିରେ କମାଦେବା ଉପରେ ତୀକ୍ଷ୍ଣଦୃଷ୍ଟି ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏପ୍ରକାର ମୋଟା ଅଙ୍କର କାରବାରର ସର୍ବଶେଷ ବିବରଣୀ ଏକ ଅଲଗା ଶାଖାରେ ଲେଖି ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ (ପରିପତ୍ର ଡିବିଡିବି ୫୭/୨୧.୦୧.୦୦୧/୯୫ ତା ୪.୫.୧୯୯୫)

ଗ) ବ୍ୟାଙ୍କ ମାନଙ୍କର ଶାଖାମାନେ ଟ ୧୦ ଲକ୍ଷ କିମ୍ବା ତଦୁର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ରାଶିର କମ୍ପା କିମ୍ବା ଉଠାଣ ତଥା ସନ୍ଦେହଜନକ କାରବାରର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସୂଚନା ସେମାନଙ୍କର ନିୟନ୍ତ୍ରଣକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟକୁ ପାକ୍ଷିକ ବିବରଣୀରେ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଉଚିତ । ପୁନଶ୍ଚ ନିୟନ୍ତ୍ରଣକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟକୁ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟକୁ, ଏପ୍ରକାର ସନ୍ଦେହଜନକ କାରବାର ବିଷୟରେ ଜଣାଇ ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ (ପରିପତ୍ର ଡିବିଡିବି ୧୦୧/୨୧.୦୧.୦୦୧/୯୬ ତା ୨୦.୯.୧୯୯୫) ଶାଖା ରିପୋର୍ଟ ରେ ଶୀଘ୍ର କଂପ୍ୟୁଟରୀକରଣ ସମୟ ନିଷ୍ପତ୍ତାବେ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତିରେ ସହାୟକ ହେବ ।

୫. ବିପତ୍ତି ପରିଚାଳନା ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ପଦ୍ଧତି

ଅର୍ଥନୈତିକ ଏବଂ ଦେଶଦ୍ରୋହୀ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ବ୍ୟାଙ୍କ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଦୁରୁପଯୋଗ ରୋକିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ଉପରୋକ୍ତ ଆବଶ୍ୟକତାର ପୂରଣ ପାଇଁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଷୟ ସନ୍ନିବେଷ୍ଟିତ କରି ନୀତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ଉଚିତ ।

୫.୧ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା

ଉଭୟ ଉପସ୍ଥିତ ଓ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଖୋଲାଯିବାକୁ ଥିବା କମ୍ପାଖାତାରେ "KYC" ଯୋଜନାରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ପ୍ରଭାବୀ ଅନୁପାଳନ ଏବଂ ନୀତି ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ପ୍ରଭାବୀ ପରିଚାଳନା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟାଙ୍କର ଶାଖାସ୍ତରରେ କାର୍ଯ୍ୟଭାର ଓ ଦାୟିତ୍ୱ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବେ ବଣ୍ଟନ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

୫.୨ ସନ୍ଧ୍ୟାସବାଦ ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ସମ୍ବଳ

ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଘୋଷିତ ବିଭିନ୍ନ ସନ୍ଧ୍ୟାସବାଦୀ ସଭାଙ୍କର ସୂଚୀ ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟାଙ୍କ ମାନଙ୍କୁ ପ୍ରସାରଣ କରିଆସୁଛି । ଏହା ଦ୍ୱାରା ଏ ପ୍ରକାର ସଭାସହିତ କୌଣସି କାରବାରର ସୂଚନା ମିଳିଲେ ବ୍ୟାଙ୍କମାନେ ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରିପାରିବେ । ବ୍ୟାଙ୍କର ଶାଖା ସ୍ତରରେ ଏହି ସୂଚୀକୁ ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ବିଚାରକୁ ନେବାପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯଦ୍ୱାରା ବର୍ତ୍ତମାନ ବ୍ୟାଙ୍କ ସହିତ ବ୍ୟବସାୟ ସଂପର୍କରେ ଥିବା ଭବିଷ୍ୟତରେ ଆସିବାକୁ ଥିବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି/ସଂସ୍ଥାଙ୍କର ନାମ ଏହି ସୂଚୀରେ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅଛି କି ନା, ସେ ବିଷୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିହେବ ।

ସନ୍ଧ୍ୟାସବାଦୀ ସଭାଙ୍କର ନିଜସ୍ୱ କମ୍ପାଖାତା ରୂପେ ସନ୍ଦେହ କରାଯିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟାଙ୍କ ମାନେ କେଉଁ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ସୂଚନାଦେବେ, ସେ ବିଷୟ ସରକାରଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା ପରେ ଜଣାଇ ଦିଆଯିବ ।

୫.୩ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଅଡ଼ିଟ/ପରିଦର୍ଶନ

କ) ବ୍ୟାଙ୍କର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଅଡ଼ିଟ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ନିୟମିତ ରୂପେ ଅତ୍ୟଧିକ ମୂଲ୍ୟର ଦେଶନେଣ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସ୍ୱାଧୀନ ମୂଲ୍ୟାୟନ କରାଯିବା ଉଚିତ

ଖ) ସମସାମୟିକ/ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଅଡ଼ିଟର ମାନେ ବ୍ୟାଙ୍କ ଶାଖାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା "KYC" ମାନଙ୍କର ଅନୁପାଳନ ଏବଂ ଅବୈଧ ରାଶିକୁ ବୈଧ କରିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପ୍ରତିରୋଧ ସଂକ୍ରାନ୍ତ ପଦକ୍ଷେପର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବେ ଯାଞ୍ଚ କରି ମତାମତ ଦେବା ଉଚିତ । ଏହାର ଅନୁପାଳନ ରିପୋର୍ଟ

ତ୍ରେମାସିକ ଭିତ୍ତିରେ ବ୍ୟାଙ୍କ ବୋର୍ଡର ଅଡିଟ କମିଟି ପାଖରେ ପେଶ୍ କରାଯିବା ଉଚିତ । ଆମ୍ବୁଦ୍ୱାରା ପ୍ରସାରିତ ପରିପତ୍ର ତ୍ରିବିଂଶତି ନମ୍ବର ବିପି ବିସି. ୭/୨୧.୦୭.୦୭୮/୨୦୦୦ ତା ୧୪.୭.୨୦୦୦ ଅନୁଯାୟୀ ଏହା ସମୀକ୍ଷାର ବାର୍ଷିକ ସରଣୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ ।

୫.୪ ସନ୍ଦେହଜନକ କାରବାରରେ ଚିହ୍ନଟ ଓ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ:

ଏ ସଂକ୍ରାନ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ ଗଠିତ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ବ୍ୟାଙ୍କ ମାନଙ୍କର ଶାଖା ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରକ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ମାନେ ସନ୍ଦେହଜନକ କାରବାରର ସୂଚନା ଦେବା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ସନ୍ଦେହ ଜନକ କାରବାର ହେଉଥିବା ଜମାଖାତା ଗୁଡ଼ିକ ଅଟଳ କରିଦେବା ଏବଂ ଏସଂକ୍ରାନ୍ତ ସୂଚନା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟକୁ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ବିଷୟ ହୋଇଥିବାରୁ ତ୍ରେମାସିକ ଭିତ୍ତିରେ ବୋର୍ଡର କିମ୍ବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ ଅଡିଟ କମିଟି କୁ ରିପୋର୍ଟ ପଠାଇବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ ।

୫.୫ କ) ବିଦେଶୀ ଚାନ୍ଦା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିନିୟମ (ଏଫ.ସି.ଆର.ଏ) ୧୯୭୭ର ଅନୁପାଳନ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ କେବଳ ଉପରୋକ୍ତ ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ ଫଜିକୃତ ସଂଘ ମାନଙ୍କୁ ଜମାଖାତା ଖୋଲିବା କିମ୍ବା ଚେକ୍ ସଂଗ୍ରହ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରିବା ସଂକ୍ରାନ୍ତ ସତର୍କ ସୂଚନା ସମ୍ବଳିତ ବିଦେଶୀ ଚାନ୍ଦା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିନିୟମ ୧୯୭୭ରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ଅନୁଦେଶକୁ ବ୍ୟାଙ୍କ ମାନେ ମଧ୍ୟ ପାଳନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଜମା ଖାତା ଖୋଲିବା କିମ୍ବା ଚେକ୍ ସଂଗ୍ରହ ସମୟରେ ସଂପୃକ୍ତ ସଂଘଠାରୁ ତାହା ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଫଜିକୃତ ହୋଇଥିବା ବିଷୟକୁ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ନେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଖ) ବ୍ୟାଙ୍କମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଶାଖାଗୁଡ଼ିକୁ ନିୟମର ଅନୁପାଳନ ଦିଗରେ ଯନ୍ତ୍ରଣୀଳ ହେବାକୁ ଏବଂ ନିଷିଦ୍ଧତା ଫଜିକୃତ ହୋଇ ନଥିବା ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କ ଜମାଖାତା ଖୋଲିବାରୁ ନିବୃତ୍ତ ରହିବା ନିମିତ୍ତ ଉପଦେଶ ଦେବା ଉଚିତ ।

୬ ରେକର୍ଡ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ :

ପ୍ରଚଳିତ ନିୟମର ଅନୁପାଳନ ତଥା ତାଙ୍କ କରିଆରେ ହୋଇଥିବା କୌଣସି କାରବାରର ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ପୁନର୍ଗଠନ ପାଇଁ ମଧ୍ୟବର୍ଗୀୟ ଅର୍ଥନୈତିକ ସଂସ୍ଥାମାନେ ତାଙ୍କର ଗ୍ରାହକଙ୍କ ସହ ସମ୍ବନ୍ଧ ତଥା କାରବାରର ଲିଖିତ ପ୍ରମାଣ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବେ ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ । ବିସ୍ତୃତ ଅନ୍ତରଣ ଆଦାନପ୍ରଦାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ପଦ୍ଧତିରେ ପ୍ରଦାନ ଏବଂ ସୂଚନା) ମଧ୍ୟ ଜମାଖାତାରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେଶନେଶର ପ୍ରମାଣ ଭଳି ବିବେଚିତ ହେବା ଉଚିତ । ସମସ୍ତ ଅର୍ଥନୈତିକ ନେଶଦେଶର ରେକର୍ଡ ତାହା ସଂଗଠିତ ହେବା ପରେ ଅନ୍ତତଃ ୫ ବର୍ଷ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଂରକ୍ଷିତ ତଥା ଅଡିଟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏବଂ ନିୟାମକ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ପଠନ ଏବଂ ସୂକ୍ଷ୍ମ ପରୀକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ କରାଇବା ଉଚିତ ୭. ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଏବଂ କର୍ମଚାରୀ ପରିଚାଳନା

"KYC" ମାନଙ୍କର ସତ୍ୟନିଷ୍ଠ ଅନୁପାଳନର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଏବଂ ପରିଚାଳନା କର୍ମଚାରୀମାନେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ । କର୍ମଚାରୀମାନେ ତାଙ୍କ ପଦବୀର ସମାନ୍ୱୟାତ୍ମକ ରୂପେ ତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟଭାର ଓ ଦାୟିତ୍ୱବୋଧ ସଂପର୍କରେ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଲାଭକରିବା ପାଇଁ ତଥା କଳାଧନର ବୈଧକରଣ ନିବାରଣ ସଂକ୍ରାନ୍ତ ଦିଶାନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଓ "KYC" ନୀତିର ସୁସଙ୍ଗତ ଅନୁପାଳନ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ସମସ୍ତ ଅନୁଷ୍ଠାନ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ନିରନ୍ତର ପରିଚାଳିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

୮. ଉପରୋକ୍ତ ଦିଗନିର୍ଦ୍ଦେଶ ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅଧିନିୟମ ୧୯୪୯ର ଧାରା ୩୫(କ) ଅନୁଯାୟୀ କାରୀ କରାଯାଇଛି । ଏହାର ଅମାନ୍ୟ କଲେ ଅମାନ୍ୟକାରୀ ଉପରୋକ୍ତ ଅଧିନିୟମର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଧାରା

ଅନୁଯାୟୀ ଦଣ୍ଡିତ ହେବେ । ତେଣୁ ବ୍ୟାଙ୍କମାନଙ୍କୁ ଏହି ଦିଗନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ତାଙ୍କ ଶାଖା ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରକ ଟ୍ରଷ୍ଟୀ ମାନଙ୍କ ସୂଚନାର୍ଥେ ପ୍ରସାରଣ କରିବାକୁ ଉପଦେଶ ଦିଆଯାଉଛି ।

୯. ଏହି ପରିପତ୍ରରେ ସ୍ଥାନୀତ ବିଭିନ୍ନ ଦିଗନିର୍ଦ୍ଦେଶର ଅନୁପାଳନ ଦିଗରେ ଗୃହୀତ ପଦକ୍ଷେପ ବିଷୟ ମୁଖ୍ୟ ମହାପ୍ରବନ୍ଧକ ଆଣ୍ଟି-ମନି ଲଣ୍ଡରିଂ ସେଲ, ବ୍ୟାଙ୍କିଙ୍ଗ ପରିଚାଳନା ଓ ବିକାଶବିଭାଗ ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ, କେନ୍ଦ୍ର-୧, ଡାକ୍ତର ଟ୍ରେଡ଼ ସେଣ୍ଟର, କମ୍ପିୟାରେଡ଼ ମୁମ୍ବାଇ-୪୦୦ ୦୦୫କୁ ଏହି ପରିପତ୍ର ପାଇବାର ୧ମାସ ମଧ୍ୟରେ ସୂଚୀତ କରାଯାଇପାରେ । ଏହି ପରିପତ୍ର ଅନୁବର୍ତ୍ତ ଅନୁଦେଶ ଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟାନୁୟମର ୬ ମାସ ସମୟ ଅତିକ୍ରାନ୍ତ ହେବାପରେ ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ତଥା ଅନ୍ୟ ବ୍ୟାଙ୍କମାନଙ୍କର ଏକ ବୈଠକରେ ସମୀକ୍ଷା କରାଯାଇ ଏ ସଂକ୍ରାନ୍ତ ଏକ ସତର୍କ ସଂପନ୍ନ ପରିପତ୍ରର ଜାରୀ ବିଷୟ ବିଚାର କରାଯିବ ।

୧୦ ଅନୁଗ୍ରହକରି ଏହି ପରିପତ୍ରର ପ୍ରାପ୍ତି ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତୁ ।

ଆପଣଙ୍କର ବିଶ୍ୱସ୍ତ

(ସି.ଆର.ମୁରଲିଧରନ୍)

ମୁଖ୍ୟ ମହାପ୍ରବନ୍ଧକ